

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reginonis Abbatis Prumiensis Libri Duo De Ecclesiasticis Disciplinis & religione Christiana

Regino <Prumiensis>

Parisiis, 1671

XVII. Judicium Aganonis Episcopi Augustodunensis adversus Raginardum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14622

cartam sigillari præcepi. Hoc factum est in tempore Philippi Regis, vicefimo & nono anno sui regni. S. Richardi Archipræsulis. S. Hunbaldi Vriacensis. S. Amblardi Guillebaldi. S. Rotgerij Archidiaconi. S. Gosfredi Archipresbyteri. S. Andreae Archidiaconi. S. Petri de Giis. S. Radulfi Clerici. S. Rotgerij Capellani. S. Bernardi Clerici. S. Aimerici Clerici. S. Petri lo Grogne. S. Rotgerij Malevizini. S. Aimerici de Guiranda. S. Araldi de la Coldra. S. Radulfi Malevizini. S. Hunbaldi de Agia. S. Dalmacij Chabri, & aliorum plurimorum qui interfuerunt. S. Benedicti sancti Gildasij monachi, qui hanc cartam scripsit.

XVII.

Judicium Aganonis Episcopi Augustodunensis
adversus Raginardum.

*Ex veteri Chartulario Ecclesie
Augustodunensis.*

IN nomine Domini nostri Jesu Christi Dei æterni. Agano Dei gratia Eduorum Episcopus. Divinæ præceptionis monent cunctos eloquia ut quotiens res ecclesiastica à quoquam detinetur, æquitate debeat imminente restitui. Quocirca noverit omnium sanctæ Dei Ecclesiæ fidelium atque nostrorum unanimis universalitas quia dum in æstivo tempore per Beliniacum transiremus, in nostri itineris transitu obvios habuimus homines potestatis illius vocibus luctuosis coram præsentia nostra conquerentes super Raginardo fratre nostro, qui eos novis & inauditis legibus justificabat, de nimis redditionibus, de magnis exactationibus, quas cotidie exigebat, sed & de malis consuetudinibus quas in diebus suis in potestate elevaverat, angustia multæ, misericordia nulla, & non erat qui adjuvaret, multaque à Clericis nobiscum euntibus de injuriis ab eo de die in diem illatis, de illicitis superpositionibus, seu & diversis oppressionibus à servientibus suis inmissis, nostris intimata sunt auribus. Unde

quia præclarus dies Pentecostes evoluti anni circulo immenebat, illique solemnitati multos obtimates, sed & ferè totius regionis principes apud Augustidunum interesse noveramus, piissimùmque Burgundionum Ducem, Hugonem scilicet, catervatim adfuturum non ignorabamus, dignum duxit nostra paternitas illos clamores interdum patienter differre quousque omnibus ad prædictum diem congregatis, nobisque Donno & religiosissimo patri nostro Roelno sanctæ Cabillonensis sedis Præsuli conjunctis, unà cum ejus pio consilio importabile jugum malitiæ nostra compassione à communi fieret auctoritate levigatum, ut populus Dei nobis ab eo commissus sub nostra protectione lege & justitia & dignitate sibi conservata respiceret, liceretque ei quietè justèque vivere sanctique Nazarij & Clericorum suorum utilitatibus securè & fideliter vacare. Superna igitur largiente pietate corporaliter atque in Dei nomine in prædictæ festivitatis vigilia nostræ humilitati sua se reverentissima sociavit persona. Ille namque priùs pro divini amoris respectu & beatissimi Nazarij martyris veneratione, ejus sacratissimi templi deliberaverat obrata visitare limina, Deique aspirante gratia magnum istius itineris perficiendi nòsque videndi desiderium quia implere meritus fuerat, gaudebat. Et dum ab ejus sacro ore dulcibus rigaremur verborum sitientes fluentis, suisque sacris admonitionibus paterno more instrueremur, ejus sanctitati intimare curavimus ea quæ ad communis profectus augmentum essent, si nostra justis vigoris censura corrigerentur, & ad ejusdem communionis detrimentum pertinerent, si pari negligentia quæ corrigenda erant incorrupta remanerent. Proinde idem clarissimus pater atque beatissimus pastor ea quæ suæ sacræ simplicitati erant incognita per nostrum veridicum cognoscens relatum, nobiscum alto cœpit pertractare consilio qualiter consensu communi obpressiones injustæ & superpositiones illicitæ sua consociali & nostra coëpiscopali ducalique abolitione essent evacuatæ. Nam justum apparuit omnium fidelium nostrorum industriæ ut quia pietate divina tantæ dignitatis personæ, principes videlicet Christianæ militiæ, concordie bonæ voluntatis studio erant unitæ, quicquid impiè re-

etorum pravorum cæca subditis hominibus intulerat cupiditas, adhibita justitiæ linea fieret quantocius correptum, & omnia bona in Dei nomine consequerentur, nostroque felicissimo indulto mansura atque confirmata consisterent. Transactæ autem noctis vigiliis celebratis, illucescente jamdicto Pentecostes die, nobisque ex more post primam dici horam in unum coadunatis, ibi ferme omnis Clericorum prælibati martyris Nazarij conglobata multitudo vocibus vividis nostræ pietatis clementiam sibi flagitavit obnixè affuturam, dicens potestatem Beliniacum legis & justitiæ & pietatis beneficio esse privatam, atque tot oppressio- nibus & superpositionibus à supradicto Raginardo adeo esse affectam ut jam ferre tam diuturnum ac intol- lerabile non posset malum. Quorum clamoribus in- mensis & miseris nostra commota serenitas, divinum etiam formidantes judicium, si nostra non mitigaren- tur auctoritate, licèt in tanta die non secularibus sed divinis officiis vacandum esset, tamen præcepimus ut præfatus Raginardus cum suis, sed & fideles & senio- res nostri, huic negotio interessent, in Capitulum ve- nirent; in quorum præsentia Clericorum querelas pro- misimus nos esse audituros. Quibus illò ventis, etiam nobilissimi vicinarum urbium viri pro hac re nostris sunt accersiti consiliis. Igitur nobis unà cum venerabi- libus Clericis, & cum religioso coëpiscopo, necnon & cum nostris dilectis obrimatibus, in Capitulo san- cti Nazarij residentibus, præente etiam Duce Bur- gundiæ cum suis castoreatis proceribus, Clericorum querelæ in medium sunt prolata iterum atque iterum dicentium præfatum villam & habitatores ejus nimio fasce malarum consuetudinum, assiduitate exactio- num quas semper prælibatus Raginardus exigebat, gravari & penè confundi, quando ex unoquoque manso ab ha- bitatore possesso porcus & agnus, gallina & pullus, fœnum & annona, denarij, necnon & ea quæ neces- saria erant, solebant extorqueri. Ad id enim homines potestatis jam redigebantur, & in tantum de eorum vitæ periculo agebatur, ut omnes clamitarent, sicut vitæ hominum semper querula est, se ad nimiam pau- pertatem aut prorsus ad omnem exinanitionem sub- stantiæ perversuros; præsertim cum & tyrannica præ-

donum rabies eos sine cessatione affligeret, & à senioribus suis, in quorum beneficiis commanebant, pro simili census redditione gravarentur; sed & peccatis exigentibus tam peste animalium quàm sterilitate terræ misera & horribilis usquequaque declamatio ferebatur. Ventilata autem utrorumque causa, & partis utriusque ratione audita, licet omnium unus esset clamor, singulorum tamen clamores nostra volumus discutiendos esse præsentia. Cognita autem rei veritate, quæ consuetudines justæ, & quæ injustæ, tandem invenimus homines sancti Nazarij à nefanda jamdicti Raginardi suorumque obpressione tanta perpressos fuisse mala ut lex & justitia nomine tenus non veraciter in eos teneretur; & non solum justitia facti erant extranei, sed nec in his malis nullus modus contendebari servari. Deinde quicquid illis injustè à prædicto salvatore cognovimus fuisse superpositum, pro communis lucri mercede absolventes, irritum fecimus, & malas consuetudines, ne ampliùs redderentur, nostra communi auctoritate prohibuimus; justamque consuetudinem omnibus rite conservandam reddendamque statuentes denominavimus, & si fieri posset ut ex hoc toto, hoc est, & ex justis & ex injustis consuetudinibus, remissionem illis faceret, nos optaremus. Sed quia crebrò dictus frater noster nobis in hoc consentire noluit, longa tandem deliberatione communique consultu, ipsis adclamantibus & expetentibus, unum, quod ponimus, remedium præstitimus; ut summa videlicet illa nimis importabilis minueretur, injustitiæ adnullarentur, & per singulos mansos singulis habitatoribus frequentatos sex denarios & unum obolum duosque avenæ sextarios singulis annis rependerent; atque ita nec potestati nostræ nimia esset profligatio, nec superiùs dicto Raginardo omnis usquequaque videretur destitutio. Paratis autem ferè omnibus hominibus sancti Nazarij jurare istam veram & justam consuetudinem esse, & nec plus nec minùs, nisi quantum dictum est superiùs, eum in potestate habere, juravit Giroardus Decanus & Major domus, unus pro omnibus, in sex denariis cum uno obolo & in duobus avenæ sextariis, ut dictum est, consuetudinem totam contineri, nec magis vel minùs à quoquam sibi debere reddi.

Quo sacramento convictus & confusus Raginardus simul cum suis, quos pro se paraverat, & quid contra hoc diceret non habens, consilio nostro & fratrum suorum occupationes malas, exactiones pravas, & cetera his similia, præter rectam consuetudinem, pro salute animæ suæ parentumque suorum sancto Nazario reliquit, donum libenter fecit, super altare ejus suppliciter posuit, omnem calumniam & quicquid malarum consuetudinum in potestate consueverat relinquens, Clericorum voluntati per omnia consentiens. Dederunt autem ei Clerici sponte sua trecentos denariorum solidos, quia placitum istud bene se servare & fideliter tenere promisit, quia uxorem suam, filios, & successores suos donum istud laudare fecit. Hujus ergo donationis firmitatem ad usus prædictorum Canonicorum mancipatam nostræ auctoritatis scripto confirmamus, atque sub interdictionis excommunicatione, ne quis hoc privilegium violare audeat, pontificali regimine prohibemus; statuentesque decernimus hujus decreti auctoritate ut hoc quod perditum fuerat & redditum nunc possidet Ecclesia, sine cunctatione perpetuis temporibus possidere debeat, & sicut antiquitus fuit, ita in ipsius dominio omni tempore inviolabiliter permaneat. Si quis autem præsumptor temerarius, quod minimè fore credimus, adversus hoc decretum auctoritate nostra munitum recalcitrare fortè tentaverit, primùm quidem ut à cœpta citiùs respiscat injuria eum obtestamur, deinde verò, si noluerit, anathematis vinctulo ligamus, & sathanæ in interitu carnis tradimus. Qui verò custos ejus extiterit, æternis gaudiis perfruatur, & præmiis cum angelis in cælestibus potiatur. Ut autem hujus nostri testamenti cirographum à nemine violetur, robustiùs solidetur, & majori stipulatione stabiliatur, signi nostri cognitione illud subter signanimus, & fidelium nostrorum tam Clericorum quàm laicorum insignium manibus & signis corroborari curavimus. Actum apud Eduam urbem publicè. Hoc autem privilegium factum est in mense Maio, in ipsa die Pentecostes, prima feria, Indictione quinta, Aganone Præsule, Hugone Duce, Philippo Rege, Gregorio universali Pontifice.

Signum A. P. S. R. Cabillonensis Episcopi. S. Hu. Ducis. S. Ho. fratris ejus. S. P. Glananensis. S. V. de Colchis. S. A. de Infula. S. Hu. de Monte sancti Johannis. S. B. de Monteforti. S. G. Bruni. S. Vv. de Archis. S. Vv. Decani. S. Hu. Abbatis. S. S. Præpositi. S. Vv. Archidiaconi. S. N. Præcentoris.

Heldierius commentarius ad vicem Sevini Cancellarij scripsit.

X V I I I.

Literæ Richardi Archiepiscopi Bituricensis de fisco presbyterali Ecclesiæ de Lanatico.

Ex Chartulario monasterij Capella cap. xxxvii.
 & CLXXVII.

Q U O N I A M ea quæ præsentis tempore constituuntur, succedentibus temporibus solent oblivioni tradi, & ex oblivione contentiones oriri, propter sopiendas posterorum altercationes oportet ut facta præsentis temporis litteris tradantur, & sic ad notitiam futurorum transmittantur. Quapropter ego Richardus Ecclesiæ Bituricensis humilis minister notificamus quoniam accedentes ad nostræ sublimitatis præsentiam, videlicet Hunbaldus Uriacensis dominus, & Vvillhelmus Albus, & Galterius frater ejus, supplici devotione in manu nostra reliquerunt presbyteralem fiscum & Ecclesiam de Lanatico, quam ipse Hunbaldus & fiscales sui secundum consuetudines laicorum diù tenuerant, & de hoc quòd injustè possederant, culpabiles se Deo & nobis reddiderunt. Nos verò, quibus est ad honorem Dei Ecclesias ordinare, monasteria amplificare, consilio ministrorum & Clericorum nostrorum, & voluntate & deprecatione Hunbaldi Uriacensis, hanc Ecclesiam cum suo presbyterali fisco reddidimus monasterio Capellæ, quia jus suum fuerat, sicut testificantur authentica privilegia Regum Francorum & Pontificum. Quo factò, fecimus convenire in